

П Р А В О З Н А В С Т В О

Теорія держави і права

Держава - це політико-правова організація суспільства, яка має ознаки:

- 1) територія;
- 2) населення;
- 3) публічна влада;
- 4) правова система;
- 5) податкова система;
- 6) легальний апарат примусу;
- 7) суверенітет;
- 8) грошова одиниця;
- 9) державна мова;
- 10) державна символіка.

Функції держави

- **функція охорони прав і свобод людини та громадянина, забезпечення правопорядку;**
- **економічна** - визначення необхідного рівня втручання держави в економічну сферу;
- **соціальна** - забезпечення нормальних умов життя громадян ;
- **інформаційна** – повідомлення громадян про надзвичайні ситуації, прийняття нового законодавства тощо;
- **функція оподаткування;**
- **освітньо-культурна;**
- **охорони здоров'я;**
- **міжнародного співробітництва;**
- **оборонна;**
- **інтеграційна.**

Теорія держави і права

Форма держави

Форма державного правління

- елемент форми держави, який вказує кому належить влада, як вона формується, передається і наскільки залежить від волі народу.

Види:

- Монархії
- Республіки

Форма державного устрою

- елемент форми держави, який вказує як поділена влада між центром і регіонами

Види:

- Проста – унітарна
- Складна – федерація, конфедерація, імперія, унія, фузія, інкорпорація

Політичний режим

- елемент форми держави, який вказує якими засобами і методами здійснюється влада

Види

- **Демократичний**
- **Антидемократичний** – авторитарний, тоталітарний, фашистський, мілітаристський, мафіозно-клептократичний.

Теорія держави і права

Право – це система норм, які складаються у суспільства, закріплюються державою і служать для регулювання суспільних відносин з метою встановлення і підтримки порядку у суспільстві.

Ознаки правових норм:

- завжди встановлюються чи санкціонуються державою;
- правові норми на відміну від моральних чи звичаєвих завжди формально виражені, тобто зафіксовані в документальній формі (містяться в офіційно опублікованих нормативно-правових актах)
- є загальнообов'язковими;
- реалізація правових норм забезпечується державним примусом.

Функції права

Юридичні

- **Регулятивна** – право встановлює норми, які впорядковують суспільні відносини;
- **Охоронна** – право витісняє небажану поведінку і заохочує бажану через юридичну відповідальність.

Соціальні

- **Виховна**
- **Орієнтаційна** – право вказує на те, що дозволено, а що заборонено;
- **Ціннісна** – право є надбанням цивілізації і є показником цивілізованості;
- **Інформаційна.**

Система законодавства України

Конституція
України

Міжнародні
договори,
ратифіковані
ВРУ

Конституційні
закони

Кодифіковані
закони

Закони
України

Підзаконні акти
(акти парламенту,
президента, уряду,
міністерств)

Акти місцевих
органів державної
влади та місцевого
самоврядування

Локальні акти
(наприклад,
колективний
договір)

Указ
Президента України

Про внесення зміни до Указу Президента України від 17 березня 2014 року № 309

Конституційне право України

- провідна галузь права, сукупність правових норм, що регулюють базові суспільні відносини, а саме: засади суспільного ладу, правовий статус особистості, форму держави.

Конституція України – це Основний Закон суспільства та держави, який має вищу юридичну силу, проголошує права і свободи людини та громадянина, визначає засади суспільного ладу, форму правління і територіального устрою, встановлює основи організації та діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування в Україні.

Вивчення Конституційного права України дає змогу зрозуміти ряд важливих питань:

- статус людини, її права і обов'язки та місце у функціонуванні держави;
- розмежування понять людина і громадянин, порядок набуття, виходу та втрати громадянства;
- порядок проведення виборів та референдуму;
- статус органів державної влади: Верховна Рада, Президент, Кабінет міністрів;
- судова система в Україні, засади судочинства, статус Конституційного Суду України;
- поняття території та кордонів;
- організація місцевого самоврядування тощо.

Стаття 1. Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава.

Стаття 14. Земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави.

Стаття 15. Суспільне життя в Україні ґрунтується на засадах політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності.

Стаття 22. Права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними.

Стаття 55. Права і свободи людини і громадянина захищаються судом.

Стаття 57. Кожному гарантується право знати свої права і обов'язки.

Стаття 69. Народне волевиявлення здійснюється через вибори, референдум та інші форми безпосередньої демократії.

Стаття 73. Виключно всеукраїнським референдумом вирішуються питання про зміну території України.

Цивільне право України

галузь права, сукупність норм, які регулюють відносини

Майнові - це конкретні вольові економічні відносини з приводу належності, використання, переходу засобів виробництва, предметів споживання та інших матеріальних благ.

Особисті немайнові - відносини, що виникають у зв'язку зі здійсненням особистих прав на блага, невіддільні від особи: життя, здоров'я, честь, гідність, ім'я, авторство тощо

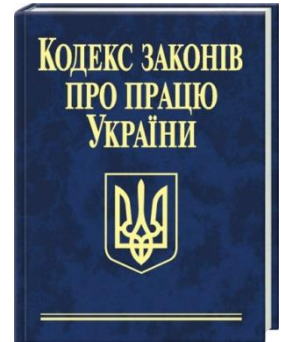
Основним актом цивільного законодавства є Цивільний кодекс України, який регулює відносини, що є невід'ємною частиною життя людини. Наприклад:

- 1) Придбання речей першої необхідності, побутової техніки, нерухомості тощо є **договором купівлі-продажу** (глава 54 ЦКУ);
- 2) Замовлення індивідуального пошиву костюму є **договором підряду** (глава 61);
- 3) Пересування по місту, використовуючи маршрутні таксі або комунальний електротранспорт є **договором перевезення** (глава 64);
- 4) Здаючи верхній одяг до гардеробу театру, особа укладає **договір зберігання** (глава 66);
- 5) Користування послугою «Копилка» від «Приват 24» є нічим іншим як **договором банківського вкладу** (глава 71);
- 6) Черговість **спадкування** за законом та особливості спадкування за заповітом регламентовані у Книзі 6 ЦКУ;
- 7) Пошкодження майна є підставою відшкодування **матеріальної шкоди**, а у випадку коли така шкода стала приводом душевних страждань – **моральної** (глава 82) тощо.

Трудове право України

- галузь права, сукупність правових норм, які регулюють правовідносини працівників з роботодавцем на підприємствах, установах і організаціях незалежно від форми власності, виду діяльності, галузевої приналежності, а також відносини, тісно пов'язані з трудовими.

Трудовий договір – угода між працівником і роботодавцем за якою працівник зобов'язується виконувати роботу, визначену цією угодою з дотриманням правил внутрішнього трудового розпорядку, а роботодавець зобов'язується виплатити працівникові заробітню плату і забезпечити умови праці, необхідні для виконання роботи, передбачені законодавством про працю, колективним договором або угодою сторін.

Трудове право регламентує

- ✓ норму тривалості робочого часу;
- ✓ час відпочинку;
- ✓ оплату праці;
- ✓ загальні підстави і умови матеріальної відповідальності працівників;
- ✓ забезпечення трудової дисципліни;
- ✓ заходи щодо охорони праці;
- ✓ працю жінок та дітей;
- ✓ працю осіб з особливими потребами;
- ✓ працю молоді;
- ✓ встановлення пільг для окремих категорій працівників;
- ✓ порядок вирішення трудових спорів;
- ✓ статус трудового колективу тощо.

Адміністративне право

- галузь права, сукупність норм, які регулюють суспільні відносини, що складаються у процесі організації та діяльності органів виконавчої влади.

Органи виконавчої влади

1. **Кабінет Міністрів** – складається з 18 міністрів, яким підпорядковані 17 служб, 10 агенств, 5 інспекцій.
2. **Національна поліція.**
3. **Український інститут національної пам'яті.**
4. **Пенсійний фонд України.**
5. **Центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом**
 - а) Антимонопольний комітет;
 - б) Державний комітет телебачення та радіомовлення;
 - в) Фонд державного майна;
 - г) Адміністрація державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації;
 - д) Національне агенство з питань державної служби;
 - е) Національне агенство з питань корупції.
6. **Національні комісії (4).**

Адміністративне правопорушення (проступок)

- протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на державний або громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління, характеризується суспільною шкідливістю і за яку законодавством передбачено адміністративну відповідальність.

Кодекс України про адміністративні правопорушення передбачає відповідальність за наступні проступки:

- **Стаття 41.** Порушення вимог законодавства про працю та про охорону праці
- **Стаття 109.** Порушення правил по охороні порядку і безпеки руху на залізничному транспорті
- **Стаття 135.** Безквитковий проїзд
- **Стаття 173.** Дрібне хуліганство
- **Стаття 185-9.** Злісна непокора законному розпорядженню або вимозі працівника транспорту, який здійснює контроль за перевезенням пасажирів тощо.

Кримінальне право України

- сукупність юридичних норм, що встановлюють, які суспільно небезпечні діяння є злочинами, і які покарання підлягають застосуванню до осіб, що їх вчинили

Злочин – це суспільно небезпечне протиправне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене особою, яка досягла віку кримінальної відповідальності, за яке передбачена кримінальна відповідальність.

Склад злочину

Об'єкт – суспільні відносини, яким злочином спричиняється шкода або виникає її загроза.

Об'єктивна сторона – сукупність ознак, що характеризують зовнішні прояви злочину

Суб'єкт - фізична осудна особа, яка досягла віку кримінальної відповідальності

Суб'єктивна сторона – психічне ставлення суб'єкта до вчинюваного ним діяння

Покарання є заходом примусу, що застосовується від імені держави за вироком суду до особи, визнаної винною у вчиненні злочину, і полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого.

Покарання має на меті не тільки кару, а й виправлення засуджених, а також запобігання вчиненню нових злочинів як засудженими, так і іншими особами.

Покарання не має на меті завдати фізичних страждань або принизити людську гідність.

КК України надає визначення поняттям повторність, сукупність та рецидив злочинів, визначає обставини, що виключають злочинність діяння та порядок звільнення від кримінальної відповідальності, особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх, порядок призначення та види покарання тощо. Особлива частина КК України включає XX розділів, що містять склади злочинів, розподілені за об'єктом.